

Ingredients of Nationhood

“Resilience”

Timely Torah, January 14, 2022

This shiur is kindly sponsored by Arnold and Sharon Rosenberg in honor of the yahrzeit Mrs.

Bella Bura - Baila bas Avraham Yitzchak ע"ה

and by

Marilyn and Eliot Lauer in honor of her beloved late mother upon her 4th yahrzeit (15 Shevat),

Mrs. Judith L. Abraham Steinberg, Yehudis Liba bat Simcha Ha Cohen ע"ה

Weakness or Strength

1. Bereishis 32:10-11

וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה רְאִיתִי אֶת-הָעָם הַזֶּה וְהִנֵּה עַם-קָשֶׁה-עֲרָף הוּא:

The LORD further said to Moses, “I see that this is a stiffnecked people.

וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִּי וַיִּסְרֶ-אֲפִי בָהֶם וְאֶכְלָם וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל:

Now, let Me be, that My anger may blaze forth against them and that I may destroy them, and make of you a great nation.”

Problem

2. Shmos 34:9

וַיֹּאמֶר אֶם־נָא מִצָּאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יְיָ־נֹא אֲדֹנָי בְּקֶרְבָּנוּ כִּי עַם־קָשֶׁה־עֲרָף הוּא וְסָלְחָתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וְלַחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ:

and said, "If I have gained Your favor, O Lord, pray, let the Lord go in our midst, even though this is a stiffnecked people. Pardon our iniquity and our sin, and take us for Your own!"

3. Ibn Ezra 34:9

כי עם קשה עורף. על דעת רבי מרינום אע"פ שעם קשה עורף הוא. וכן רפאה נפשי כי חטאתי לך. אע"פ שחטאתי לך. ולפי דעתי רפאני כי אני מודה שחטאתי לך. ובעבור חטאי החליתני. וככה זה אני מודה כי עם קשה הוא ואתה תסלח:

Stiff Necked

4. Talmud Bavli, Beitza 25b

תורמוסא — מקטע רגליהון דשנאיהון של ישראל. שנאמר: "ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני עמון ואת אלהי פלשתים ויעזבו את ה' ולא עבדוהו".

The lupine [turmus], an extremely bitter legume that is edible only after an extensive process, will cut off the feet of the enemies of the Jewish people, a euphemism for the Jewish people themselves. As it is stated: "And the children of Israel continued to do evil in the eyes of the Lord, and served the Baalim and the Ashtaroth, and the gods of Aram and the gods of Zidon and the gods of Moab and the gods of the children of Ammon and the gods of the Philistines, and they forsook the Lord and did not serve Him" (Judges 10:6).

ממשמע שנאמר "ויעזבו את ה'", איני יודע שלא עבדוהו? ומה תלמוד לומר "ולא עבדוהו" — אמר רבי אלעזר, אמר הקדוש ברוך הוא: אפילו בתורמוס הזה ששולקין אותו שבע פעמים ואוכלין אותו בקנים סעודה לא עשאוני בני.

By inference from that which is stated: "And they forsook the Lord," do I not know that they did not serve Him? Rather, for what purpose does the verse state the seemingly unnecessary words "and did not serve Him"? Rabbi Elazar said: The Holy One, Blessed be He, said: My children did not treat Me even like this lupine, which, because it is inedible as it is, must be cooked in water seven times in order to temper its bitter taste and is eventually made so sweet that one eats it as a dessert after a meal. They worshipped all seven types of idolatry listed in the verse, and even after I punished them for each and every one of them, they still refused to repent from their evil ways. Instead, they remained rebellious and did not serve Me.

תנא משמיה דרבי מאיר: מפני מה נתנה תורה לישראל — מפני שהן עזין. תנא דבי רבי ישמעאל: "מימינו אש דת למו". אמר הקדוש ברוך הוא: ראויין הללו שתנתן להם דת אש. איפא דאמרי: דתייהם של אלו — אש. שאלמלא (לא) נתנה תורה לישראל — אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם.

The Gemara considers another aspect of the character of the Jewish people. **It is taught in a baraita in the name of Rabbi Meir: For what reason was the Torah given to the Jewish people? It is because they are impudent,** and Torah study will weaken and humble them. A Sage of the school of Rabbi Yishmael taught the following with regard to the verse: **"From His right hand went a fiery law for them"** (Deuteronomy 33:2); **The Holy One, Blessed be He, said:** Based on their nature and character, **these people, the Jews, are fit to be given a fiery law,** a hard and scorching faith. **Some say** a different version of this *baraita*: **The ways and nature of these people, the Jews, are like fire, as, were it not for the fact that the Torah was given to the Jewish people,** whose study and observance restrains them, **no nation or tongue could withstand them.**

והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש, שלשה עזין הן: ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות. וגש אומרים: אף עז בבהמה דקה. וגש אומרים: אף צלף באילנות.

And this is the same as what Rabbi Shimon ben Lakish said: There are three impudent ones: The Jewish people among the nations; the dog among animals; and the rooster among birds. And some say: Also the goat among small cattle. And some say: Also the caper bush among trees.

5. Lupinus, Wikipedia

Lupinus, commonly known as lupin, lupine, or regionally bluebonnet etc., is a genus of flowering plants in the legume family Fabaceae. The genus includes over 199 species, with centers of diversity in North and South America. Smaller centers occur in North Africa and the Mediterranean. They are widely cultivated, both as a food source and as ornamental plants, although in the Nordic countries and New Zealand's South Island, introduced lupins are viewed as a severe environmental threat.

The legume seeds of lupins, commonly called lupin beans, were popular with the Romans, who cultivated the plants throughout the Roman Empire where the lupin is still known in extant Romance languages by names such as lupini.

Seeds of various species of lupins have been used as a food for over 3000 years around the Mediterranean and for as long as 6000 years in the Andes. Lupins were also used by many Native American peoples such as the Yavapai in North America.

The Andean lupin or tarwi (*Lupinus mutabilis*) was a widespread food in the Incan Empire; but they have never been accorded the same status as soybeans, dry peas and other pulse crops. The pearl lupin of the Andean highlands of South America, *Lupinus*

mutabilis, known locally as tarwi or chocho, was extensively cultivated, but no conscious genetic improvement other than to select for larger and water-permeable seeds seems to have been made. Users soaked the seed in running water to remove most of the bitter alkaloids and then cooked or toasted the seeds to make them edible, or else boiled and dried them to make kirku, reported as a pre-Columbian practice

in Las Relaciones geográficas de Indias. Spanish domination led to a change in the eating habits of the indigenous peoples, and only recently (late 20th century onward) has interest in using lupins as a food been renewed.

6. Ben Yehoyada, ad loc.

או נראה לי בס"ד הכי קאמר למה נתנה תורה לישראל ולא ניתנה לאבות ומתוך מפני שעזין הן פירוש כל אומות העולם יודעין שעזין הם שאין נוחין לקבל להכניס עצמן תחת עול כבד בנקל וכיון שבאמת קבלו התורה והכניסו עצמן תחת עול תורה שהוא עצום ורב אז בודאי הגמור המה ראו והבינו וידעו דקבלת התורה היא הכרחית לעולם וצורך גדול הוא שאי אפשר להשמיט ממנה ואי אפשר להיות בלעדה לפיכך אף על פי שהן עזין מאד כפו כאגמון ראשם והכניסו עצמן תחת עול התורה!

משל לעיר אחת ששמעו ראשיה שבאה עליהם בלשת אחת ממקום רחוק לשלול אותם והמה ראו שאי אפשר להנצל מידם אלא אם כן יקדמו אותם במנחה בדינרי זהב וכסף סך חשוב קודם שיבואו בגבולם ויטייעצו גדולי העיר ביניהם שיהיו ארבע וחמש מן הגדולים הולכין הם עצמן לגבות מאת כל איש ואיש דינרי זהב בשביל סך הדורון ההוא לפייס בו הבלשת טרם בואה והמה באו תחלה אצל איש אחד שהוא קמצן גדול ואין דרכו ליתן אפילו פרוטה קטנה לכל גביה שגובין בעיר ההיא ויאמר להם בעבור הדבר הזה של הדורון לצורך פיוס הבלשת מוכרח אני ליתן אף על פי שאין דרכי ליתן בכל גביה שגובין בעיר יען כי ידעתי שדבר זה הוא צורך והכרחי שבזה יהיה שמירת נפשות ושמירת ממון ואי אפשר בלעדי זאת, אך אשאלה מכם מה ראיתם לבא אצלי בראשונה מאחר שאתם יודעים טבעי ומנהגי שאני קשה מאד במתן הדמים ואין דרכי ליתן בשום גביה שגובין מאנשי העיר בשום זמן?

אמרו לו היא הנותנת שבעבור זאת באנו אליך בראשונה כדי שהמתן שלך יהיה לנו לעזר כאשר נבא אל אחרים שלא יהיו דוחים אותנו בטענות של הבל יען כי אפשר שיזדמן בני אדם שיאמרו לנו מדוע ממהרים אתם לפזר ממון המתנינו אולי יבא לכם עזר מן שר פלוני ושר פלוני שישלחו חיל על זאת הבלשת להלחם בה ולהסיגה אחור או תמתינו עד שיתברר הדבר של ביאתם יותר כי אולי שקר שמעתם ואין באים עליכם ועוד כיוצא בדבר הבלים כאלה כדי שיעכב מתנת ידו אך כשרואין שאתה הקמצן הגדול נתת חלקך בגביה זו אז יאמרו ודאי אין שום תקוה לההצלה אלא רק באופן זה שאם היה אופן בשביל ההצלה בלתי צורך למתן דמים לא היה זה האיש שהוא עז וקשה מאד נותן מעותיו לצורך הענין הזה אלא ודאי ענין זה מוכרח בלי שום תפונה.

7. Maharsha, ad loc.

מפני שהן עזין כו'. והתורה גם כן נקרא עוז כמ"ש בזבחים פ' פרת חטאת שאמר בלעם ה' עוז לעמו יתן וגו' שהיא התורה והיא מתיש כחן ועזותן של ישראל כמפורש שם באורך ועיין בזה בחדושו פ"ק דנדרים גבי יראת ה' תהיה על פניכם זו הבושה שגם מטעם זה נתנה התורה לנו מפני שהן עזין ואמרינן ולא הביישן למד וע"ז יש לכוין שאמרו ישראל עזי וזמרת יה גו' דהיינו עזי שאני עז באומות וזמרת יה שע"כ נתנה לי התורה שנקראת זמירות היו לי חקיך היה לי לישועה כדאמרינן במדרש מימינו בשביל התורה שנתנה בימינו של הקב"ה נגאלו ישראל:

8. Drashos El Ami, Chanukah Purim and Special Shabbasos

וגם זה אמת כי אנו מכילים בקרבנו, גם עזות יתירה וגם חולשה יתירה. הננו העזים מכל האומות ובבת אחת גם החלשים מכל האומות, ובכל זאת שתי התכונות הללו אינן תרתי דסתרי .

כאמור, הננו העזים מכל האומות בחיי הגלות והחלשים מכל בחיי המדינה

Approach 1: The most fitting tough student

9. Rav Shimshon Rephael Hirsch, Shmos 34:9

V. 8—9. That, of which Moses previously had had only a presentiment of its being God's intention in choosing the "most stiff-necked nation" (Ch. XXXII, 11) had now been made absolutely clear to him. Just as it was their political weakness and abandoned helplessness which made Israel the most suitable nation for the revelation of God's power to govern human history, so was it the natural innate obstinacy of the race, which made it the most suitable for the revelation of the Divinity of His Torah, by means of which God showed the mightiness of His power of education. Just because it is a stiff-necked people should God wander in their midst, to show on them, on this "hardest" nation, the wonderful educational power of His Torah and of His sway, and forgive them again and again, and go on forgiving them — every pardon presupposes a step towards betterment — until the miracle of the education of Israel shall have become accomplished, and this hardest of all peoples shall have in reality become God's Own for ever.

10. Rav Shimshon Rephael Hirsch, Shmos 14:11

V. 11. They were doubtful with regard to Moses' mission. In their position, and from their standpoint, a very understandable doubt. How could they, how dared they, just quietly assume that God would help them in such an extraordinarily miraculous manner, for which there was absolutely no precedent, and which was so completely against all natural expectation. These continuous doubts form an important proof for the truth of Moses' mission, as R. Jehuda Halevi remarks in the *Kusri*. Moses had to deal with a clear-minded people whose minds were not befogged by fantastic ideas, and who were not easily taken in, or convinced, by the first man who comes along. If then, ultimately, this very people have cheerfully given themselves up for centuries to fight the world, and to die for "the teachings of this Moses", it is a proof that the sending of this Moses must have won them over to an unassailable conviction by the force of actual deeds and occurrences. — *הַמְבִּלִּי אֵין וְגו'*. This sharp irony even in moments

of deepest anxiety and despair is characteristic of the witty vein which is inherent in the Jewish race from their earliest beginnings.

Approach 2: Jewish Against all Odds

11. Midrash Rabba, Shmos 42:9

אמר רבי יהודה בן פולגיה בשם רבי מאיר ראויים הן להערף. אמר רב יקים שלשה חצופים הם חצוף בתיה כלב בעוף תרנגול ובאמות ישראל. אמר רבי יצחק בר רדיפא בשם רבי אמי אתה סבור שהוא לגנאי ואינו אלא לשבחן או יהודי או צלוב. אמר רבי אבין עד עכשו קורין את ישראל בחוצה לארץ האמה של קשה ערף.

And, behold, it is a stiff necked people- Rabi Yakim said: Three are the undaunted: among beasts, it is the dog; among birds, it is the cock; and among the nations it is Israel. Rabi Yitzchak ben Redifa said in the name of Rabi Ammi: You think that this is said disparagingly, but it is really in their praise. Rabi Abin said: To this very day Israelites in the Diaspora are called the stiff necked people.

Story: Resilience

12. Dr. Yaffa Eliach presents an incredible story in her work Hasidic Tales of the Holocaust (pages 101-105)

"After the ordeal was over, a young German officer of low rank walked over to the group and said, "I don't know who will win this war, but one thing I am sure of – people like you, a nation like yours, will never be defeated, never.""

13. Avos 5:20

[יהודה בן תימא](#) אומר, הוי עז כנמר, וקל כנשר, ורץ כצבי, וגבור כארי, לעשות רצון אביד שבשמים. הוא הנה אומר, עז פנים לגיהנם, ובלשת פנים לגן עדן. יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ונתן חלקנו בתורתך:

[Judah ben Tema](#) said: Be strong as a leopard, and swift as an eagle, and fleet as a gazelle, and brave as a lion, to do the will of your Father who is in heaven. He used to say: the arrogant is headed for Gehinnom and the blushing for the garden of Eden. May it be the will, O Lord our God, that your city be rebuilt speedily in our days and set our portion in the studying of your Torah.

